СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Тони Атанасов Димов, научна специалност „Право на Европейския съюз“, Секция „Международно право и международни отношения“ в Института за държавата и правото при Българската академия на науките

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право
докторска програма Международно право и международни отношения

Автор: **Георги Георгиев Стоев**

Тема: „Влиянието на „Зеления пакт“ на Европейския съюз в областта на енергетиката върху националното екологично законодателство”

Научен ръководител: **доц. д-р Тодор Кобуров – Институт за държавата и правото при Българската академия на науките**

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД 09-17 от 30.01.2026 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките (ИДП - БАН) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Влиянието на „Зеления пакт“ на Европейския съюз в областта на енергетиката върху националното екологично законодателство” за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма Международно право и международни отношения.

Автор на дисертационния труд е Георги Георгиев Стоев – докторант, зачислен в редовна докторантура по докторска програма „Международно право и международни отношения" от научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, шифър 3.6. Право, съгласно заповед № РД-09-18/29.01.2021 г. на директора на ИДП при БАН.

Представеният от Георги Стоев комплект материали на хартиен носител е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и допълнителните изисквания според Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Българската академия на науките и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Института за държавата и правото при Българската академия на науките.

Докторантът е приложил общо 6 (шест) броя публикации по темата на дисертационния труд.

Георги Георгиев Стоев е придобил Бакалавърска степен по Право във Факултета по право, политически науки и управление на Университета в Страсбуг, Франция по Обменна програма ЕРАЗЪМ, осъществена чрез СУ „Св. Климент Охридски“ – София, България през 2011 г. Той завършва Магистратура (Master 1) по Международни науки (Право, Икономика, Околна среда) във Факултета по право, икономика и управление „Жан Моне“, Университет „Париж-Сюд” в Париж, Франция през 2012 г. и Магистратура (Master 2) по Международно право и международни отношения в Университета „Пантеон – Асас” в Париж, Франция през 2013 г.

Георги Стоев е работил последователно като координатор на проект, финансиран от Международната организация на Франкофонията в Българско училище за политика „Димитър Паница“ (2015 – 2016), правен консултант към Търговско-индустриална камара България-Корея (2016) и Адвокатска кантора „Попов и съдружници“ в България (2016 - 2021). Бил е национален координатор по проект ETGG2030 (European Tourism Going Green 2030), съфинансиран от Програма COSME на Европейския съюз. От 2024 г. до момента работи като правен консултант в Ди Екс Си България ЕООД.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд е посветен на проблемите, свързани с борбата с изменението на климата и на начините, по които те намират своите отражения и решения в политиките и законодателството на Европейския съюз (ЕС). Точно 10 г. след Договора за реформа от Лисабон Европейската комисия (ЕК) обявява своята нова и всеобхватна стратегия за бъдещото развитие на ЕС по трите направления на устойчивото развитие икономическо, социално и екологично до 2050 г., представена в „Зеления пакт“.

Европейският зелен пакт задава най-амбициозната задача пред Съюза в сферата на екологията през следващите десетилетия, която е постигане на социално

и икономическо развитие на европейския континент, което е неутрално по отношение на околната среда и не води до отрицателни климатични промени. Целта за трансформация на съюзната икономика по начин, по който през 2050 г. вредните емисии, отделяни в атмосферата са сведени до нула и икономиката оставя нулев въглероден отпечатък в природата по подразбиране се отнася до най-малко щадящите околната среда сектори, каквито са енергетиката. Това е причината като обект на изследване на дисертационния да бъдат поставени стратегическите и правните последици за държавите членки, в това число и за България, от следването на икономическите и екологичните цели и приоритети, заложени в Европейския зелен пакт на ЕС. Оттук следва и поставянето като основен акцент в труда на въпроса, свързан с отражението което пактът има върху вторичното право на ЕС и влиянието, което оказва върху развитието и прилагането на националното законодателство на държавите членки, включително българското, в областта на енергетиката и опазването на околната среда.

Основната теза, застъпена в труда е, че стратегиите, политиките и законодателството на ЕС в областта на околната среда са с основополагащо значение при формирането на националните политики и законодателство и единствено привеждането на националното ни законодателство в съответствие с тях би направило същото отговарящо в достатъчна степен на съюзните всеобхватни цели и на международноправните договорености, насочени към справяне с глобалните предизвикателства, произтичащи от изменението на климата.

Втората теза на автора, играеща ролята на ограничител или поставяща на теоретично изпитание първата е, че пълноправното членство на България в ЕС не означава поставяне на националното екологично законодателство в пълна зависимост от Съюзното право. Напротив налице са достатъчно възможности за гъвкавост и следване на собствена национална политика за постигане на устойчива енергетика, която без да се отклонява от стратегическите цели и политики

на ЕС в областта на климата защитава в достатъчна степен националния ни интерес.

Във връзка с доказването на горните тези докторантът е поставил за постигане на няколко основни цели и задачи със своя труд, сред които:

1. да бъдат очертани разликите между отделните видове политики на ЕС с екологична насоченост, чрез предварително разглеждане на историческите и международноправните предпоставки, довели до обявяването на Европейския зелен пакт и по-подробното изследване на неговата правна природа;

2. да бъде анализирано националното екологично законодателство на България, неговия предмет и съответствието му с европейските политики и правни актове с особено внимание върху взаимовръзката между принципите на европейското и националното екологично право;

3. да се изследва разпределянето на компетентността между ЕС и неговите държави членки в областта на околната среда и в частност на енергетиката и климата, както и включването като страни по международни договори в същите области на ЕС и на отделни негови държави членки и др.

3. Познаване на проблема

Докторантът е демонстрирал задълбочено познаване на проблемите, които са поставени в центъра на дисертационния му труд. В началото на труда са разгледни първите стъпки, предприети на международно ниво за справяне с глобалните екологични предизвикателства, свързани с опазването и защитата на околната среда. Представени са основни международни договори в тази област каквито са: *Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата от 1992 г.*, *Протокола от Киото от 1997 г.* и *Парижкото споразумение за климата от 2015 г. към рамковата конвенция*.

Според докторанта, напредъкът на човечеството през последните два века, постигнат благодарение на процеси като ииндустриализацията и технологичния

прогрес за съжаление е довело до завишено замърсяване на околната среда от отделените вредни емисии в атмосферата, което е причина за покачване на средната температура на Земята. Огромна част от замърсяването на водите, въздуха и почвите, наблюдавани в този период се дължи предимно на човешка дейност. Специално що се отнася до вредните парникови емисии, които са актуални и днес, основните причини за тях са остарелите технологии, свързани с използването на изкопаемите горива, които продължават да бъдат основни енергийни източници в редица страни, включително държави членки в ЕС.

Това е причината един от водещите приоритети в обявения в края на 2019 г. Европейски зелен пакт да бъде осигуряването на чиста, достъпна и сигурна енергия, която освен всичко друго да бъде съобразена с трите стълба на устойчивото развитие: икономически, социален и екологичен, чрез постигането на декарбонизирана енергийна система на Съюза до 2050 г.

Обявяването на Зеления пакт на ЕС поставя поредица от въпроси, пред държавите членки, защото като всяка стратегия, политика или законодателство на Съюза, неговите цели ще трябва да се постигат от самите тях. Те се отнасят до това какви са основните задължения на държавите по прилагането на пакта и до това как те трябва да променят своите стратегически рамки, държавни приоритети и законодателства в областта на енергетиката и климата, за да са в унисон със Зеления пакт и др.

Поради твърде обширната материя, докторантът е съсредоточил своето изследване върху екологичните политики и законодателство и влиянието, което имат съюзните принципи, политики и законодателство в областта на околната среда, включително международноправните ангажименти, свързани със „зеления преход“, спрямо националното екологично законодателство на България. Последното е отделено от действащото законодателство в областта на енергетиката, което е със значително по-широк обхват и засяга различни правни отрасли, като търговско право, административно право и др.

4. Методика на изследването

При разработването на дисертационния труд е използвана комбинация от методи, сред които се открояват сравнително-правният и качественият документален анализ, историко-правният и доктриналният анализ и др. Приложен е и общ интердисциплинарен подход на изследване на материята.

Сравнително-правният анализ е послужил при проследяването на измененията в ключови актове и инициативи, произтичащи от динамиката в развитието на европейската екологична политика. Благодарение на него е проведена и съпоставка между правните механизми, прилагани на европейско ниво и тяхното транспониране, респективно адаптиране в националната нормативна уредба на България.

Историко-правният метод е приложен за целите на проследяването на основните тенденции в развитието на екологичното и енергийното право в ЕС и България, както и променящата се съюзна и национална рамка от стратегии, политики и норми в резултат от приемането на Зеления пакт. Благодарение на него са откроени отделните етапи на нормативно сближаване, както и са идентифицирани основни предизвикателства в процеса на хармонизация.

Нормативният анализ е използван при изследването на актовете от първичното и вторичното право на ЕС, както и на практика на Съда на Европейския съюз и на българския Конституционен съд. Той е приложен при анализа на Регламента за управление на енергийния съюз, Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета на ЕС (известен като „Европейският закон за климата“) и на законодателния пакет „*Fit for 55*“, както и съответните национални нормативни актове.

Общият интердисциплинарен подход е приложен при проучването на икономическите, екологичните и политическите аспекти на Европейския зелен

пакт, целящ по-задълбочено разбиране на въведените на практика механизми на енергийния преход, произведените социално-икономически ефекти от него и влиянието му върху националното законодателство и икономика.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Изследването се състои от общо 204 стр., от които 195 стр. същинско изложение, обособени във въведение и три глави,. Всяка от главите включва по три раздела и обособени изводи след всяка от тях. Трудът завършва със заключение с предложени бележки de lege ferenda и библиография

В **първата глава** на дисертацията е разгледано развитието на международното сътрудничество по опазване на околната среда, зараждането на екологичната политика на ЕС и нейното отражение върху формирането на националните политики на държавите членки в областта на енергетиката и климата. Проследено е хронологичното развитие на политиката на ЕС в областта на опазването на околната среда. В края на първа глава е изследвана правната природа на „Зеления пакт“ на ЕС, като той е квалифициран като инструмент от гъвкавото право на Съюза (Soft Law), което без да има правно обвързваща сила е с особено правно значение защото служи за отправна точка при провеждането на цялостни реформи в областта на енергийното и екологично законодателство на държавите членки.

Във **втората глава** е изследвано влиянието на правото на ЕС при формирането на националното екологично законодателство в областта на енергетиката и климата на държавите членки. Представени са и съществената роля и значение, които принципите на екологичното право на ЕС имат върху националните законодателства.

В главата е анализиран и Европейският закон за климата (Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета на ЕС), като същият е съпоставен със съществуващия Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на

Енергийния съюз и на действията в областта на климата. Специално внимание е обърнато и на въпроса за споделената компетентност между ЕС и неговите държави членки в областта на енергетиката, съотнесена към целите на вътрешната политика и дейността на Съюза в тази област.

Основният извод, направен в тази глава е, че влиянието на правото на ЕС в областта на енергетиката върху националното екологично законодателство е съществено, но предвид споделената компетентност в тази област, държавите членки не са лишени от правото да имат собствена рамка от политики и законодателство, чрез които да бъдат паралелно постигани екологичните цели на ЕС и защитени националните интереси.

В **трета глава** са разгледани отделни специфични аспекти на влиянието на Европейския зелен пакт върху националната екологична политика и правна уредба, като е акцентирано върху упражняването на суверенни права в изключителната икономическа зона и континенталния шелф, вследствие на заявеното намерение на ЕС за увеличаване на дела на вятърната енергия от разположени в морето инсталации.

На следващо място, изследвано е и влиянието на пакта върху някои основни права на човека като е анализирано отношението между конституционно уредените право на здравословна и благоприятна околна среда и правото на труд, които в българския контекст сякаш се намират в потенциална колизия, от гледна точка на бъдещето на въглищните централи.

Накрая на главата е представен неизползваният, според докторанта, потенциал на Европейската общност за атомна енергия в услуга на изпълнението на целите на „Зеления пакт“ на ЕС, чрез развитие на ядрената енергетика. ЕС и неговите държави членки следва да ускорят сътрудничеството си по внедряване на нови ядрени, водородни и други подобни на тях технологии, чрез които да се търсят ускорени въглеродно неутрални и декарбонизиращи решения в услуга на

европейската енергетика и в унисон с националните приоритети в енергетиката на равнище държави членки.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Най-важният приносен момент в дисертационният труд е това, че той представлява първият опит в българската научна литература за Концептуализиране на развитието на международното сътрудничество от екологично към климатично с акцент върху енергийния сектор, на основата на задълбочен анализ на историческото и функционално развитие на това сътрудничество.

На следващо място, предложена е критична интерпретация на Хартата на основните права на Европейския съюз в контекста на екологичното право, която в своя чл. 37 имплицитно формулира задължението за интегриране на екологични изисквания във всички политики на Съюза. Според автора, тази разпоредба следва да бъде преформулирана по начин, който закрепва правото на здравословна и благоприятна околна среда като изрично основно право на всеки гражданин на ЕС, подобно на редица национални конституции на държавите членки.

В дисертационния труд е представена ролята на принципите на правото за формирането на екологичното право на ЕС и тяхното отражение в националното законодателство като те са определени за структуроопределящи фактори при хармонизацията на националното право с правото на ЕС, осигурявайки интегрирането на ключови екологични изисквания едновременно в националните и съюзната правни системи.

Други моменти с приносно значение в труда са:

1. Направената критична оценка на стратегическата рамка на „Зеления пакт“ в контекста на динамичната международна среда;

2. Предложения холистичен подход към енергийните технологии, заедно с енергийна специализация на държавите членки в рамките на ЕС;

3. Извършеното идентифициране на потенциала на българската държава в рамките на международното морско право и др.

Публикациите, с които докторантът участва в процедурата, както и самият дисертационен труд, се отличават с оригиналност, включват собствен прочит на някои от основните концепции и теории и демонстрират прилагане на присъщия за автора интердисциплинарен инструментариум на изследване на материята.

7. Автореферат

Представеният автореферат като съдържание и структура е разработен изцяло според изискванията на приложимите правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултат

Основната препоръка, която може да бъде отправена е, при прилагането на същите методи на анализ и подходи на изследване, авторът да продължи своите научни търсения, да доразвие труда, по начин който позволява същият да бъде постоянно актуализиран и да бъде използван в сфери, като развитие на националната и съюзна стратегическа, политическа и нормативна рамка в областта на енергетиката и опазването на околната среда.

Заключение

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисква-

ния на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответните специални изисквания по Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Българската академия на науките и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Института за държавата и правото при Българската академия на науките.

Дисертационният труд показва, че докторантът **Георги Георгиев Стоев** притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност право на ЕС, международно право и международни отношения като демонстрира качества и умения за провеждане на самостоятелно научно изследване.

Поради изложеното, давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферата и постигнатите резултати и научни приноси и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Георги Георгиев Стоев в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма Международно право и международни отношения.

гр. София Изготвил становището: .....

18.03.2026 г. доц. д-р Тони Димов

OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Tony Atanasov Dimov, scientific specialty "European Union Law", Section "International Law and International Relations" in the Institute for the State and the Law of the Bulgarian Academy of Sciences

regarding the dissertation for the awarding the educational and scientific degree "Doctor"

in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences,

professional field 3.6. Law

doctoral programme International Law and International Relations

Author: Georgi Georgiev Stoev

Topic: "The Impact of the European Union's "Green Pact" in the Field of Energy on National Environmental Legislation"

Scientific Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Todor Koburov

1. General Presentation of the Procedure and the Doctoral Candidate

By order No. PD 09-17 of 30.01.2026 of the Director of the Institute for the State and the Law in the Bulgarian Academy of Sciences, I have been appointed a member of the scientific jury for ensuring a procedure for the defense of a dissertation on the topic "The Impact of the European Union's "Green Pact" in the Field of Energy on National Environmental Legislation" for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, doctoral programme International Law and International Relations.

The author of the dissertation is Georgi Georgiev Stoev - doctoral candidate, enrolled in a full-time doctoral programme in "International Law and International Relations" in the scientific field 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field, code 3.6. Law, according to Order No. RD-09-18/29.01.2021 of the Director of the Institute for the State and the Law at the Bulgarian Academy of Sciences.

The set of materials on paper submitted by Georgi Stoev is in accordance with the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, its Implementing Regulations and the additional requirements according to the Regulations on the Conditions and Procedure for Acquiring Scientific Degrees and for Holding Academic Positions of the Bulgarian Academy of Sciences and the Regulations on the Conditions and Procedure for Acquiring Scientific Degrees and Holding Academic Positions at the Institute of State and Law of the Bulgarian Academy of Sciences.

The doctoral candidate has attached a total of 6 (six) publications on the topic of the dissertation.

Georgi Georgiev Stoev has a Bachelor of Law degree from the Faculty of Law, Political Sciences and Government of the University of Strasbourg, France, under the ERASMUS Exchange Program, implemented through Sofia University “St. Kliment

Ohridski" – Sofia, Bulgaria in 2011. He has completed a Master's Degree (Master 1) in International Studies (Law, Economics, Environment) in the Faculty of Law, Economics and Government "Jean Monnet", University "Paris-Sud" in Paris, France in 2012 and a Master's Degree (Master 2) in International Law and International Relations at the University "Pantheon – Assas" in Paris, France in 2013.

Georgi Stoev has worked as a coordinator of a project financed by the International Organization of La Francophonie to the Bulgarian School of Politics "Dimitar Panitsa" (2015 – 2016), as a legal consultant in the Chamber of Commerce and Industry Bulgaria-Korea (2016) and in the Popov & Partners Law Firm in Bulgaria (2016 - 2021). He has been the national coordinator for the ETGG2030 (European Tourism Going Green 2030) project, co-financed by the COSME Programme of the European Union. From 2024 to date, he has been working as a legal consultant in DXC Bulgaria Ltd.

2. Relevance of the Topic

The dissertation is dedicated to the issues related to the fight against climate change and the ways in which they find their reflections and solutions in the policies and legislation of the European Union (EU). Exactly 10 years after the Lisbon Treaty for reform, the European Commission (EC) announces its new and comprehensive strategy for the future development of the EU in the three areas of sustainable development: economic, social and environmental by 2050, presented in the "Green Deal".

The European Green Deal sets the most ambitious task for the Union in the field of ecology in the coming decades, which is to achieve social and economic development on the European continent, which is neutral in terms of the environment and does not lead to negative climate change. The goal of transforming the EU economy in such a way that by 2050 harmful emissions into the atmosphere are reduced to zero and the economy leaves a zero carbon footprint in nature by default refers to the least environmentally friendly sectors, such as energy. This is the reason why the subject of the

dissertation study is the strategic and legal consequences for the Member States, including Bulgaria, to following the economic and environmental goals and priorities set out in the EU's European Green Deal. Hence the main emphasis in the work is on the issue related to the impact that the deal has on the secondary EU law and the influence it has on the development and implementation of the national legislation of the Member States, including Bulgaria, in the field of energy and environmental protection.

The main thesis advocated for in the work is that EU strategies, policies and legislation in the field of environment are of fundamental importance to the formation of national policies and legislation, and only by bringing our national legislation in line with them would make it sufficiently responsive to the Union's overarching goals and international legal agreements aimed at addressing the global challenges arising from climate change.

The second thesis of the author, playing the role of a limitation or a theoretical challenge to the first, is that Bulgaria's full membership in the EU does not mean placing the national environmental legislation in complete dependence on Union law. On the contrary, there are enough opportunities for flexibility and for following a national policy to achieve sustainable energy of our own, which, without deviating from the EU's strategic goals and policies in the field of climate, would sufficiently protect our national interest.

For the argumentation of the above theses, the doctoral candidate has set several main objectives and tasks for his work, among which to:

1. outline the differences between the different types of EU policies with an environmental focus, through a preliminary examination of the historical and international legal prerequisites that have led to the announcement of the European Green Deal and a more detailed study of its legal nature;

2. analyze the national environmental legislation of Bulgaria, its subject matter and compliance with European policies and legal acts, with particular attention to the interrelationship between the principles of European and national environmental law;

3. examine the distribution of competence between the EU and its Member States in the field of environment and in particular energy and climate, as well as the participation as parties to international treaties in the same areas of the EU and its individual Member States, etc.

3. Knowledge of the Matter

The doctoral candidate has demonstrated in-depth knowledge of the problems that are at the centre of his dissertation work. At the beginning of the work, the first steps taken at the international level to address global environmental challenges related to the preservation and protection of the environment are reviewed. The main international treaties in this area are presented, such as: *the United Nations Framework Convention on Climate Change of 1992, the Kyoto Protocol of 1997* and t*he Paris Climate Agreement of 2015 to the Framework Convention*.

According to the doctoral candidate, the progress of humanity over the past two centuries, achieved thanks to processes such like industrialization and technological progress, has unfortunately led to increased environmental pollution from harmful emissions released into the atmosphere, which is the cause of an increase in the average temperature of the Earth. A huge part of the pollution of water, air and soil observed during this period is mainly due to human activity. Especially when it comes to harmful greenhouse gas emissions, which are still relevant today, the main reasons for them are outdated technologies related to the use of fossil fuels, which continue to be the main energy sources in a number of countries, including EU Member States.

This is why one of the leading priorities in the European Green Deal announced at the end of 2019 is to ensure clean, affordable and secure energy, which, among other things, should be consistent with the three pillars of sustainable development: economic, social and environmental, by achieving a decarbonized energy system of the Union by 2050.

The announcement of the EU Green Deal poses a series of questions for the Member States, because like any strategy, policy or legislation of the Union, its objectives have to be achieved by them themselves. They concern the main obligations of the states in implementing the Deal and how they should change their strategic frameworks, state priorities and legislation in the field of energy and climate in order to be in line with it and etc. Due to the very extensive subject matter, the doctoral candidate has focused his research on environmental policies and legislation and the influence that the Union principles, policies and legislation in the field of environment, including international legal commitments related to the "green transition", have on the national environmental legislation of Bulgaria. The latter is separated from the current legislation in the area of energy, which is of a significantly broader scope and affects various legal branches, such as commercial law, administrative law, etc.

4. Methodology of the research

A compilation of methods has been used in the development of the the dissertation work, among which comparative legal and qualitative documentary analysis, historical legal and doctrinal analysis, etc. stand out. A general interdisciplinary approach to studying the subject has also been applied.

The *Comparative legal analysis* has served to track the changes in key acts and initiatives resulting from the dynamics in the development of European environmental policy. Thanks to it, a comparison has also been made between the legal mechanisms applied at the European level and their transposition, respectively adaptation in the national regulatory framework of Bulgaria.

The *Historical legal method* has been applied for the purposes of tracking the main trends in the development of environmental and energy law in the Union and Bulgaria, as well as the changing EU and national framework of strategies, policies and norms as a result of the adoption of the Green Deal. Thanks to it, the individual

stages of regulatory harmonisation are highlighted, as well as the main challenges in the process of harmonization are identified.

The *Normative analysis* has been used in the study of the acts of primary and secondary EU legislation, as well as the case law of the Court of Justice of the European Union and the Bulgarian Constitutional Court. It is applied in the analysis of the Regulation on the Governance of the Energy Union, the Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of the EU (known as the "European Climate Law") and the "Fit for 55" legislative package, as well as the relevant national legal acts.

The *General interdisciplinary approach* has been applied in the study of the economic, environmental and policy aspects of the European Green Deal, aiming at a deeper understanding of the mechanisms of the energy transition implemented in practice, the socio-economic effects produced by it and its impact on national legislation and economy.

5. Characteristics and Evaluation of the Dissertation Work and Contributions

The study consists of of 204 pages in total, of which 195 pages are the actual substance, divided into introduction and three chapters. Every chapter includes three sections and separate conclusions after each of them. The work ends with a conclusion with proposed de lege ferenda notes and a bibliography

The **first chapter** of the dissertation examines the development of the international cooperation in environmental protection, the emergence of the EU environmental policy and its impact on the formation of national policies of the Member States in the field of energy and climate. The chronological development of the EU policy in the field of environmental protection is traced. At the end of the first chapter, the legal nature of the EU "Green Deal" is examined, as it is qualified as an instrument of the Union soft law, which, without having legally binding nature, is of particular legal

importance because it serves as a background for the implementation of comprehensive reforms in the field of energy and environmental legislation of the Member States.

The **second chapter** studies the influence of EU law in shaping the national environmental legislation in the field of energy and climate of the Member States. The essential role and importance that the principles of EU environmental law have on national legislation are also presented.

The chapter also analyses the European Climate Law (Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of the EU), and compares it with the existing Regulation (EU) 2018/1999 on the Governance of the Energy Union and Climate Action. Special attention is also paid to the issue of shared competence between the EU and its Member States in the field of energy, in relation to the objectives of the Union's internal policy and activities in this area.

The main conclusion drawn up in this chapter is that the impact of EU energy law on national environmental legislation is substantial, but given the shared competence in this area, Member States are not deprived of the right to have their own framework of policies and legislation through which the EU’s environmental objectives can be achieved in parallel and national interests protected.

Chapter three examines specific aspects of the impact of the European Green Deal on national environmental policy and legislation, with a focus on the exercise of sovereign rights in the exclusive economic zone and the continental shelf, as a result of the EU’s stated intention to increase the share of offshore wind energy.

Next, the impact of the pact on some fundamental human rights is examined, analyzing the relationship between the constitutionally regulated right to a healthy and favourable environment and the right to labour, which in the Bulgarian context seem to be in potential collision, from the perspective of the future of coal-fired power plants.

Finally, the chapter presents the unused, according to the doctoral candidate, potential of the European Atomic Energy Community in help to the achievement of the goals of the EU's "Green Deal", through the development of nuclear energy. The EU

and its Member States should intensify their cooperation in implementing new nuclear, hydrogen and other similar technologies, through which accelerated carbon-neutral and decarbonizing solutions can be sought in help of European energy and in unison with national energy priorities at the level of Member States.

6. Assessment of the Publications and the Personal Contribution of the Doctoral Candidate

The most important contribution of the dissertation is that it represents the first attempt in the Bulgarian scientific literature to conceptualize the development of international cooperation from environmental to climate with an emphasis on the energy sector, based on an in-depth analysis of the historical and functional development of this cooperation.

Next, a critical interpretation of the Charter of Fundamental Rights of the European Union in the context of environmental law is proposed, which in its Art. 37 implicitly formulates the obligation to integrate environmental requirements into all Union policies. According to the author, this provision should be reformulated in a way that enshrines the right to a healthy and favourable environment as an explicit fundamental right of every EU citizen, similar to a number of national constitutions of the Member States.

The dissertation presents the role of the principles of law in the formation of EU environmental law and their reflection in national legislation, as they are defined as structural factors in the harmonization of national law with EU law, ensuring the integration of key environmental requirements simultaneously in the national and EU legal systems.

Other moments of contribution in the work are:

1. The critical assessment of the strategic framework of the "Green Deal" in the context of the dynamic international environment;

2. The proposed holistic approach to energy technologies, together with the energy specialization of the member states within the EU;

3. The identification of the potential of the Bulgarian state within the framework of international maritime law, etc.

The publications with which the doctoral student participates in the procedure, as well as the dissertation itself, are distinguished by originality, include his own reading of some of the main concepts and theories and demonstrate the application of the author's inherent interdisciplinary toolkit of research on the subject.

7. Abstract

The presented abstract, in terms of content and structure, has been developed entirely in accordance with the requirements of the applicable regulations and reflects the main results achieved in the dissertation.

8. Recommendations for future use of the dissertation contributions and results

The main recommendation that can be made is applying the same methods of analysis and research approaches, the author to continue his scientific research efforts, to further develop the work in a way that allows it to be constantly updated and used in areas such as the development of the national and EU strategic, political and regulatory framework in the field of energy and environmental protection.

Conclusion

The dissertation contains scientific and applied scientific results, which represent an original contribution to science and meet all the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, its Implementation Regulations and the relevant special requirements under the Regulations on the Conditions and Procedure for Acquiring Scientific Degrees and for Holding Academic Positions

in the Bulgarian Academy of Sciences and the Regulations on the Conditions and Procedure for Acquiring Scientific Degrees and Holding Academic Positions in the Institute for the State and the Law in the Bulgarian Academy of Sciences.

The dissertation shows that the doctoral candidate Georgi Georgiev Stoev possesses in-depth theoretical knowledge and professional skills in the scientific specialty of EU law, international law and international relations, demonstrating qualities and skills for conducting independent scientific research.

Due to the above, I give my **POSITIVE OPINION** for the research conducted, presented in the dissertation, the abstract and the achieved results and scientific contributions and I propose to the esteemed scientific jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Georgi Georgiev Stoev in the field of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.6. Law, doctoral program International Law and International Relations.

Sofia Author: .....

18.03.2026 Assoc. Prof. Tony Dimov, PhD